

پاسخنامه تشریحی

۱ - گزینه ۱ • آیه شریفه ۳، انسان: «أنا هدیناه السبیل اما شاکراً و اما کنوراً»، مفهوم «اختیار و انتخاب آدمی» دریافت می‌گردد. قدرت اختیار و انتخاب:

(۱) خداوند، ما را صاحب اراده و اختیار آفرید و مسئول سرنوشت خویش قرار داد.

(۲) سپس راه رستگاری و راه شقاوت را به ما نشان داد تا با استفاده از سرمایه عقل راه رستگاری را برگزینیم و از شقاوت دوری کنیم.

• در پس خلقت تک تک موجودات این جهان هدفی وجود دارد، زیرا خالق آنها خدایی حکیم است؛ یعنی خدایی که هیچ کاری را بیهوده انجام نمی‌دهد. قرآن کریم در این باره می‌فرماید: «و ما خلقنا السَّمَاوَاتِ وَ الْأَرْضِ وَ مَا بَيْنَهُمَا إِلَّا عِبْنًا».

۲ - گزینه ۲ مطابق آیه شریفه ۲۴، سوره جاثیه: «وَقَالُوا مَا هِيَ إِلَّا حَيَاتُنَا الدُّنْيَا نَمُوتُ وَ نَحْيَا وَ مَا نُهْلِكُنَا إِلَّا الدَّهْرُ وَ مَا لَهُمْ بِذَلِكَ مِنْ عِلْمٍ إِنْ هُمْ إِلَّا يَظُنُّونَ»، کافران این سخن که «ما را فقط گذشت روزگار نابود می‌کند»، فقط از روی ظن و خیال‌شان می‌گویند، نه از روی علم.

۳ - گزینه ۱ شیطان، در روز قیامت که فرصتی برای توبه باقی نمانده است، به اهل جهنم می‌گوید: «خداوند به شما وعده حق داد، اما من به شما وعده‌ای دادم و خلاف آن عمل کردم ... این خودتان بودید که دعوت مرا پذیرفتید. امروز خود را سرزنش کنید نه مرا.»

۴ - گزینه ۱ مطابق آیه شریفه «و ما خلقنا السَّمَاوَاتِ وَ الْأَرْضِ» حق بودن آفرینش آسمان‌ها و زمین به معنای هدفدار بودن (حکیمانه بودن) خلقت آنهاست. زیرا خالق آنها خدایی حکیم است که هیچ کاری را بیهوده انجام نمی‌دهد.

سوالات } ۱ - ما «انسان‌ها» برای چه آفریده شده‌ایم؟
بسیار مهم و حیاتی است.
۲ - «هدف» از زندگی ما انسان‌ها در این جهان چیست؟

۵ - گزینه ۲ • قدرت اختیار:

(۱) خداوند، ما را صاحب اراده و اختیار آفرید و مسئول سرنوشت خویش قرار داد.

(۲) سپس راه رستگاری و راه شقاوت را به ما نشان داد تا با استفاده از سرمایه عقل راه رستگاری را برگزینیم و از شقاوت دوری کنیم.

• پروردگار، به ما عقلی عنایت کرده تا با آن:

(۱) بیندیشیم

(۲) و مسیر درست زندگی را از راه‌های غلط و خوب را از بد تشخیص دهیم.

(۳) حقایق را دریابیم

(۴) و از جهل و نادانی دور شویم

• گرایش به نیکی‌ها و زیبایی‌ها:

(۱) خدای متعال، شناخت خیر و نیکی و گرایش به آن و شناخت بدی و زشتی و بیزاری از آن را در وجود ما قرار داد، تا به خیر و نیکی رو آوریم و از گناه و زشتی بپرهیزیم.

(۲) از این روست که همه ما فضائی چون صداقت، عزت نفس و عداوت را دوست داریم و از دورویی، حقارت نفس، ریا و ظلم بیزاریم.

۶ - گزینه ۴ اولین گام برای حرکت انسان در مسیر نزدیکی و تقرب به خدا، شناخت انسان است؛ یعنی شناخت سرمایه‌ها، توانایی‌ها و استعدادها و او و چگونگی به کارگیری این سرمایه‌ها و همچنین موانع حرکت انسان در مسیر تقرب به خداوند و نحوه مقابله یا اجتناب از این موانع. به همین دلیل است که خودشناسی سودمندترین دانش‌ها شمرده شده است.

- ۷- گزینه ۱ الف) قوه عقل: پروردگار، به ما نیرویی عنایت کرده:
- ۱) تا با آن بیندیشیم.
۲) و مسیر درست زندگی را از راه‌های غلط و خوب را از بد تشخیص دهیم.
۳) حقایق را دریابیم.
۴) و از جهل و نادانی دور شویم.
۵) درست را از نادرست و حق را از باطل تشخیص دهیم.
۶) با دوراندیشی، ما را از خوشی‌های زودگذر منع می‌کند.
- ب) نفس اماره: عامل درونی، انسان‌ها را: ۱) برای رسیدن به لذت‌های زودگذر دنیایی، به گناه دعوت می‌کند. ۲) و از پیروی از عقل و وجدان باز می‌دارد.
- ۸- گزینه ۱ افراد زیرک با انتخاب خدا به عنوان هدف اصلی خود هم از بهره‌های مادی زندگی استفاده می‌کنند و هم از آن جایی که تمام کارهای دنیوی خود را در جهت رضای خدا انجام می‌دهند، جان و دل خود را به خداوند نزدیک‌تر می‌کنند و سرای آخرت خویش را نیز آباد می‌سازند و این مفهوم از دقت در آیه ۱۳۴، نساء: «مَنْ كَانَ يُرِيدُ ثَوَابَ الدُّنْيَا فَعِنْدَ اللَّهِ ثَوَابُ الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ» و اما آیه فوق با ابیات زیر هم پیام است:
- ای دوست، شکر بهتر یا آن که شکر سازد؟
ای باغ تویی خوش‌تر یا گلشن و گل در تو؟
ای عقل تو به باشی در دانش و در بینش؟
خوبی قمر بهتر، یا آن که قمر سازد؟
یا آن که بر آرد گل، صد نرگس تر سازد؟
یا آن که به هر لحظه صد عقل و نظر سازد؟
- ۹- گزینه ۴ خداپرستان حقیقی معتقدند مرگ برای کسانی ناگوار است که: ۱) زندگی را محدود به دنیا می‌بینند. ۲) و با کوله باری از گناه با آن مواجه می‌شوند.
- ۱۰- گزینه ۲ از دقت در آیه شریفه: ۳۸ و ۳۹، دخان: «وَمَا خَلَقْنَا السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ وَمَا بَيْنَهُمَا لِاعْبِيْنَمَا خَلَقْنَاهُمَا إِلَّا بِالْحَقِّ»، حق بودن آفرینش آسمان‌ها و زمین به معنای هدف دار بودن خلقت آن‌هاست، زیرا خالق آن‌ها خدایی حکیم است. یعنی خدایی که هیچ کاری را بیهوده انجام نمی‌دهد.
- ۱۱- گزینه ۴ آیه شریفه ۱۳۴، نساء: «مَنْ كَانَ يُرِيدُ ثَوَابَ الدُّنْيَا فَعِنْدَ اللَّهِ ثَوَابُ الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ»؛ «هر کس نعمت و پاداش دنیا را بخواهد نعمت و پاداش دنیا و آخرت نزد خداست» با این مصراع از شعر زیبای مولوی که می‌گوید: «چون که صد آمد نود هم پیش ماست» هم پیام است، چراکه افراد زیرک با انتخاب خدا به عنوان هدف اصلی خود هم از بهره‌های مادی زندگی استفاده می‌کنند و هم از آن جایی که تمام کارهای دنیوی خود را در جهت رضای خدا انجام می‌دهند، جان و دل خود را به خداوند نزدیک می‌کنند و سرای آخرت خویش را نیز آباد می‌کنند.
- ۱۲- گزینه ۲ مطابق آیه ۳ انسان: «إِنَّا هَدَيْنَاهُ السَّبِيلَ إِمَّا شَاكِرًا وَإِمَّا كَفُورًا»، خداوند ما را صاحب اراده و اختیار آفرید و مسئول سرنوشت خویش قرار داد.
- ۱۳- گزینه ۴ آثار و پیامدهای انکار معاد، گریبان کسانی را نیز که معاد را قبول دارند، اما این قبول داشتن به ایمان و باور قلبی تبدیل نشده است، می‌گیرد.
- زیرا این افراد به دلیل فرو رفتن در هوس‌ها، دنیا را معبود و هدف خود قرار می‌دهند و از یاد آخرت غافل می‌شوند و از این رو، زندگی و رفتار آنان به گونه‌ای است که تفاوتی با منکران معاد ندارد.
- ۱۴- گزینه ۱ هرکس با بینش و نگرش خاص خود به سراغ هدفی می‌رود و یا اختلاف در هدف‌ها، ریشه در نوع نگاه و اندیشه انسان دارد.
- ۱۵- گزینه ۴ عبارت «هرکس در خود می‌نگرد یا به تماشای جهان می‌نشیند، خدا را می‌یابد و محبتش را در دل حس می‌کند» به سرشت خدا آشنا و خدا گرا اشاره دارد و بیت «دوست نزدیک‌تر از من به من است / وین عجب‌تر که من از وی دورم» حاکی از این مطلب است.